

ВЗАЄМОДІЯ ГРОМАДСЬКОСТІ ТА ВЛАДИ у 2020 році

Рівненська область

МОЖЛИВОСТЕЙ
ПРОСТІР
МОЖЛИВОСТЕЙ

ВСТУП

2020 рік змінив життя українців. Зміни в першу чергу були пов'язані з пандемією COVID-19, адже карантинні заходи часто обмежували права і можливості людей в різних сферах життя.

В цьому дослідженні ми намагалися з'ясувати яким чином ситуація з COVID-19 вплинула на взаємодію населення і влади в регіонах. При цьому враховувались: триваюча децентралізація, місцеві вибори 2020 і інші фактори, що важливі для розвитку демократії в громадах.

За основу взято думку про те, що події 2020 року змінили можливості доступу населення до органів влади та впливу на їх рішення, певним чином обмежили їх права на участь в управлінні державою. Це стало викликом, реагування на який показало спроможність влади в регіонах підтримувати демократію і права людей в складні часи.

Мета дослідження – посилити можливості регіональних організацій громадянського суспільства (далі - ОГС) у процесах демократизації через виявлення і використання інструментів впливу на владу, покращення комунікації з владою і вироблення універсальних практик взаємодії.

Дослідження проводилось в Донецькій, Житомирській, Львівській, Одеській, Рівненській, Хмельницькій областях та місті Києві.

Даний звіт стосується ситуації в Рівненській області.

ПІД ЧАС ДОСЛІДЖЕННЯ:

1. вивчалися зміни в комунікації влади на місцевому, регіональному рівнях в Україні в умовах пандемії COVID-19, активності влади в соціальних мережах, каналів зворотного зв'язку з владою для громадян, зміни в проведенні особистого прийому громадян тощо;
2. розглядалися проведення засідань громадських рад в регіонах, їх формату (онлайн чи офлайн), кількості учасників засідань та засідань за рік, можливості для громадян дивитися засідання громадських рад онлайн, публікацій протоколів засідань та фінальних рішень засідань громадських рад на сайті місцевої влади чи громадської ради;
3. досліджувалися статuti громад на предмет наявності особливих повноважень для громадських рад, а також щодо проведення дистанційних зустрічей чи засідань;
4. вивчалася періодичність звернення ОГС до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування, формат та канали спілкування з владою, їх ефективність, зацікавленість влади в зворотному зв'язку, проблеми спілкування з владою тощо.

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

Для виконання завдань дослідження були поєднані наступні інструменти:

- аналіз документів - здійснювався аналіз відповідей на запити та документів, що були надані разом з відповідями, а також документів, що розміщені у відкритому доступі;
- напівструктуровані опитування - проведення опитувань (глибинних інтерв'ю) представників організацій громадянського суспільства, членів громадських рад;
- аналіз інформації у відкритих джерелах, включаючи: публікації повідомлень на інтернет-ресурсах органів влади й місцевого самоврядування, інформація в ЗМІ щодо реагування на рішення влади, дані соціальних мереж органів влади тощо.

Для збору даних були направлені запити про надання публічної інформації до 13 суб'єктів. Отримані відповіді від 10. Здійснювався аналіз інформації, яка міститься на сторінках вказаних суб'єктів в мережі Інтернет, в соціальних мережах, включаючи Facebook.

Було проведено інтерв'ю з 5 представниками організацій громадянського суспільства, 12 членами громадських рад.

В результаті дослідженням було охоплено наступні владні суб'єкти:

- Рівненська обласна рада,
- Рівненська обласна державна адміністрація,
- Рівненська міська рада,
- Дубенська районна державна адміністрація,
- Рівненська районна рада,
- Рівненська районна державна адміністрація,
- Сарненська районна рада,
- Сарненська районна державна адміністрація,
- Вараська територіальна громада,
- Радивилівська територіальна громада,
- Малинська територіальна громада.

При цьому запити про надання інформації крім вказаних суб'єктів були направлені: Дубенській районній раді, Вараській районній раді, Вараській районній державній адміністрації, Вирівській територіальній громаді. Вказані суб'єкти відповіді на письмовий запит не надали.

РОЗДІЛ 1.

Публічна комунікація влади в умовах COVID-19

Хронологія реагування на виклики COVID-19

10.03.2020.	Жителів Рівненщини закликають утриматися від поїздок за кордон через коронавірус.
12.03.2020.	Духовенство Рівненщини закликали дотримуватися урядових протиепідемічних заходів.
14.03.2020.	На Рівненщині призупиняють прийоми громадян.
14.03.2020.	На Рівненщині запрацював кол-центр з протидії COVID-19.
17.03.2020.	Віталій Коваль обговорив із бізнесом продовольчу безпеку області.
18.03.2020.	На Рівненщині запроваджують спеціальні пасажирські рейси в умовах карантину.
19.03.2020.	Рівненська ОДА переводить частину працівників на дистанційну роботу з дому.
20.03.2020.	Жителів Рівненщини інформують про правила карантину з гучномовців.
24.03.2020.	Через карантин релігійні громади Рівненщини переводять свої богослужіння в онлайн
29.03.2020.	На Рівненщині дезінфікують місця із масовим перебуванням людей.
30.03.2020.	Сільради та підприємства Рівненщини організують підвіз людей до роботи
02.04.2020.	Самотні та пенсіонери старші 80-ти років з Рівненщини отримують допомогу.
06.04.2020.	Сесії на Рівненщині під час пандемії: як збираються депутати і скільки грошей вже виділили «на коронавірус». Місцеві ради працюють у відносно звичному режимі. Окремі новатори організують сесії на вулиці (Острог).
14.04.2020.	Рівненщина увійшла в п'ятірку областей, де жителі дотримуються правил самоізоляції.
14.04.2020.	«Corona Scanner» винахідників з Рівненщини – серед фіналістів національного конкурсу
23.04.2020.	Як об'єднані громади Рівненщини протидіють пандемії. Усі сільські громади активно використовують можливості міжнародних партнерів (ULEAD) для інформування населення щодо особливостей карантину
18.05.2020.	Майже половина публікацій в районних медіа Рівненщини стосується коронавірусної інфекції.
25.06.2020.	Поливати дороги грошима: які міста і селища Рівненщини витратили на дезінфекцію вулиць найбільше.
08.07.2020.	За яких умов у Рівному дозволили працювати дитсадкам, спортивним клубам, приватним школам.

15.07.2020.	Як власники кафе та ресторанів у Рівному вибороли право працювати. Представники малого бізнесу в діалозі з владою щодо роботи в період карантину.
30.08.2020.	Сьогодні не варто закручувати гайки: інтерв'ю із головним санітарним лікарем Рівненщини. Адекватна позиція головного санітарного лікаря області щодо алгоритму реагування на виклики карантину.
31.08.2020.	Транспортні проблеми червоної карантинної зони на Рівненщині.
27.01.2021.	«Особливий режим»: чи відкриті рівненські суди для журналістів на час карантину.

Як змінилась комунікація влади з населенням

1. Задовго до всеукраїнського карантину обласна влада вдавалася до локальних карантинів.
2. Активно використовували духовенство у комунікації з мешканцями (високі показники консервативності суспільства).
3. Одні з найперших запустили єдину телефонну лінію щодо протидії COVID-19.
4. Обласна влада досить оперативно підключила локальний бізнес для вирішення поточних проблем і зокрема із забезпеченням продуктів першої необхідності.
5. Традиційно міська влада демонструвала певне ковід-дисидентство.
6. На початковій стадії карантину керівництво ОДА працювало здебільшого в контексті загальноукраїнського порядку денного, але не створювало жорстких проблем місцевій владі у відході від цих принципів.
7. Досить оперативно було прийнято рішення щодо закриття всіх громадських приймалень по лінії ОДА.
8. Експерти та журналісти фіксували зловживання використання карантинних обмежень окремими органами влади. Найбільше нарікань на судову вертикаль.
9. Окремі органи влади в громадах проводили засідання на відкритому повітрі.
10. 10. Обмежень роботи сесії окремих міських рад – не відбулося (протягом 2 місяців весняного карантину у м. Рівному відбулося 2 сесії).
11. Запровадження обмежуючих заходів в Європі призвело до повернення значної частини мешканців Рівненської області з-за кордону. Місцева влада не всюди була готова до нових викликів. Ці люди протидіяли обмеженням.
12. Всі цифрові рішення в роботі органів влади були реалізовані у відповідності до загальноукраїнського порядку денного. Власних розробок не спостерігалось (окрім проекту CoronaScanner).

Висновки

1. Через велику територію із досить низькими показниками урбанізації виник транспортний колапс.
2. Досить адекватна команда в медичному секторі. Головний санітарний лікар вдавався до науково аргументованих заходів, включаючи запровадження стандартів інфекційної безпеки для організацій та установ критичної інфраструктури.
3. Активний місцевий бізнес зміг знайти спільну мову із владою (міською, обласною) щодо принципів роботи в період карантину.
4. Міська влада Рівного (так само як і влада окремих громад) більш вільно ставилася до запровадження і скасування обмежувачих заходів для підприємств і установ. Це стосувалося організацій критичної інфраструктури, представників сфери послуг, малого та середнього бізнесу.
5. Надмірна увага ЗМІ до теми коронавірусу (березень-травень до 40% всіх публікацій).
6. Місцеві ради не обмежували проведення сесій у зв'язку із запровадженням карантину. Зокрема міська рада двічі збиралася під час карантину. При цьому не всі рекомендації реалізовувалися, окремі випадки організації сесії прямо на вулиці.
7. Вводились карантинні обмеження в транспортній сфері. Повністю незупинялися, але запроваджувалися години перевезень і обмеження по кількості.
8. Високі показники консервативності суспільства в регіоні та значна роль релігійних діячів як лідерів суспільної думки. Це активно використовувалося в процесі комунікації влади і мешканців в регіоні.
9. Особливістю регіону є велика частка трудового потенціалу, задіяного за кордоном. Під час пандемії в світі, ці люди активно поверталися до дому, зазнаючи певних проблем з отриманням державних сервісів.
10. Високі показники використання місцевими політиками на темі боротьби із COVID-19.
11. В цілому, мешканці регіону досить дисципліновано виконували правила карантину (область увійшла в п'ятірку лідерів за цим показником).

РОЗДІЛ 2.

Місцева влада в соціальних мережах

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Рівненська обласна рада		1,153 млн жителів
Facebook https://www.facebook.com/rivneregionrada	активний контент, щоденні пости 10-70 реагують	3 975 осіб вподобали (0,3%) 4 342 осіб стежать (0,4%)
YouTube https://www.youtube.com/channel/UC_V-FpPFmlpqRUMFvAALFhw		403 користувачі
Рівненська обласна державна адміністрація		1,153 млн жителів
Facebook https://www.facebook.com/RivneODA	активний контент, щоденні пости, 20-140 реагують	16 743 вподобали (1,5%) 20 120 стежать (1,7%)
YouTube https://www.youtube.com/channel/UChHaqFEev-3eDfuLbtJ82dA		94 користувачі
Telegram https://t.me/ODA_RV		1026 підписників
Рівненська міська рада		244 тис жителів
Facebook https://www.facebook.com/rivnecouncil	активний контент, щоденні пости, 6-60 реагують	7 268 вподобали (3%) 8 122 стежать (3,3%)
Дубенська районна державна адміністрація		169 тис жителів
Facebook https://www.facebook.com/Дубенська-районна-державна-адміністрація-392376387628900/	активний контент, щоденні пости, 6-40 реагують	2 870 вподобали (1,7%) 3 257 стежать (1,9%)
Telegram https://t.me/dubenska?fbclid=IwAR3vUfgfROByF470WyjOp0KYq5hsunUmayN7dzmt2Mfnpn44idabLg6mfmxg		244 підписника
Рівненська районна рада		93 тис жителів
Facebook https://www.facebook.com/Рівненська-районна-рада-101049848742580	активний контент, майже щоденні пости, до 20 реагують	513 вподобали (0,6%) 522 стежать (0,6%)
Рівненська районна державна адміністрація		93 тис жителів
Facebook https://www.facebook.com/rivnenskyarda	активний контент, щоденні пости, до 20 реагують	2 694 вподобали (2,9%) 3 003 стежать (3,2%)

Сторінки в соціальних мережах	Контент Пости щодо COVID-19	Кількість користувачів (відсоток до загальної кількості населення)
Сарненська районна рада		104 тис жителів
Facebook https://www.facebook.com/sarnyrda	активний контент, майже щоденні пости, до 10 реагувань, інколи до 20	850 вподобали (0,8%) 941 стежить (0,9%)
Вараська територіальна громада		
відсутня		
Радивилівська територіальна громада		16 тис жителів
Facebook https://www.facebook.com/radyvylivrada	не активний контент, пости раз в кілька місяців, до 10 реагувань	959 вподобали (6%) 1 094 стежать (6,8%)
Малинська територіальна громада		37 тис жителів
Група у Facebook https://www.facebook.com/groups/290305888274921	активний контент, майже щоденні пости, до 10 реагувань, інколи до 100	1,5 тис учасників (4%)

Висновки

- Здебільшого місцева влада досить активна в соціальних мережах. Головним майданчиком, на якому присутні місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування є Facebook, де створені відповідні сторінки. Використовуються також YouTube і Telegram. Це гарна практика, що відрізняє область від інших.
- Місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування варто активно використовувати YouTube Telegram, TikTok тощо для залучення населення різних категорій і посилення впливу.
- Охоплення сторінками органами влади і самоврядування у Facebook складає 2-7% (в окремих районах до 1%) населення відповідної адміністративно - територіальної одиниці чи громади. Це досить високий показник, у порівнянні з іншими регіонами. Владі варто продовжувати залучати населення до користування її сторінками у Facebook, покращувати якість контенту - робити його більш цікавим. Це допоможе швидко доносити інформацію та отримувати зворотній зв'язок, корегувати власні дії, керувати настроями і підтримкою.
- Контент, що створюють місцеві органи влади та органи місцевого самоврядування у Facebook передбачає інформування населення регіонів про актуальні події, заходи відповідних органів.
- Відмічається невисокий ступень реагування на контент органи влади та місцевого самоврядування у Facebook (в середньому 10-40 реагувань на повідомлення, інколи близько сотні).

РОЗДІЛ 3.

Особисті прийоми громадян в умовах COVID-19

Орган влади / місцевого самоврядування	Особисті прийоми		Вплив COVID-19	Лист - відповідь на звернення
	2019	2020		
Рівненська обласна рада	63	10	тимчасове призупинення прийомів	26-24/01 від 17.03.21
Рівненська обласна державна адміністрація	208	22	тимчасове призупинення прийомів	зп-69/0/16-08/21 від 05.04.21
Рівненська міська рада	586	62	прийоми не проводились	б/н від 19.03.21
Дубненська районна державна адміністрація	198	51	тимчасове призупинення прийомів	4/05-34/21 від 22.03.21
Рівненська районна рада	інформації не надано			244/01-10/195 від 23.03.21
Рівненська районна державна адміністрація	104	20	прийоми з дотриманням карантинних обмежень	1675/01-57/21 від 09.04.21
Сарненська районна рада	266	250	прийоми не проводились	01/34-170 від 22.03.21
Сарненська районна державна адміністрація	30	27	тимчасове призупинення прийомів	01/2-09-09 від 19.03.21
Вараська територіальна громада	107	16	прийоми не проводились	60/0/14.3-05/271 від 26.03.21
Радивилівська територіальна громада	142	158	змін не відбулося	02.01-20/642 від 28.01.2021
Малинська територіальна громада	31	7	тимчасове призупинення прийомів	213/02-29/21 від 23.03.2021

Висновки

1. На 64% знизилась кількість особистих прийомів у 2020 році порівняно з 2019 роком. Такі зниження пов'язані саме з COVID-19 і запровадженням карантинних обмежень.
2. З 11 суб'єктів, що надали інформацію 10 повідомили про зміни у режимі прийому у зв'язку з COVID-19, один суб'єкт порядок прийому не змінював.

РОЗДІЛ 4.

Громадські ради в умовах COVID-19

Нормативно-правовий контекст

Стаття 38 Конституції України передбачає, що громадяни мають право брати участь в управлінні державними справами.

Основний документ, що визначає порядок роботи громадських рад є Постанова Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010р. №996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики”, якою встановлено:

- Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики;
- Типове положення про громадську раду при міністерстві, іншому центральному органі виконавчої влади, Раді міністрів Автономної Республіки Крим, обласній, Київській та Севастопольській міській, районній, районній у м. Києві та Севастополі державній адміністрації.

Для державних адміністрацій Постанова №996 передбачає необхідність вжиття заходів для утворення громадських рад при центральних і місцевих органах виконавчої влади та забезпечити їх функціонування.

Органам місцевого самоврядування Постановою №996 рекомендовано під час проведення консультацій з громадськістю та утворення громадських рад при органах місцевого самоврядування керуватися затвердженими цією постановою Порядком і Типовим положенням.

Особливі повноваження громадських рад, проведення дистанційних зустрічей в статутах

Рівненська обласна державна адміністрація

Сторінка адміністрації в мережі Інтернет щодо громадської ради включає інформацію про склад ради, плани роботи, протоколи засідань, новини громадської ради. Положення про громадську раду на цій сторінці відсутнє.

Дубненська районна державна адміністрація

Положення про громадську раду при Дубенській районній державній адміністрації не містить особливих повноважень, можливостей проведення дистанційних засідань і зустрічей.

Сарненська районна державна адміністрація

Положення про Громадську раду при Сарненській районній державній адміністрації не містить особливих повноважень, можливостей проведення дистанційних засідань і зустрічей.

Вараська територіальна громада / Вараська міська рада

Положення про громадську раду при виконавчому комітеті Вараської міської ради не містить особливих повноважень, можливостей проведення дистанційних засідань і зустрічей.

Створення громадських рад, проведення їх засідань

Орган влади/ місцевого самоврядування	Кількість членів громади	Кількість засідань		через COVID-19	Лист - Відповідь на звернення
		2019- 2020	2020	онлайн/ скасовані	
Рівненська обласна рада	громадська рада не створена				26-24/01 від 17.03.21
Рівненська обласна державна адміністрація	35	11	3	проводились/ скасувань не було	зп-69/0/16-08/21 від 05.04.21
Рівненська міська рада	громадська рада не створена				13-116 від 22.03.21
Дубненська районна державна адміністрація	12	12	6	трансляція засідань на Facebook / не скасовувалися	4/05-34/21 від 22.03.21
Рівненська районна рада	громадська рада не створена				244/01-10/195 від 23.03.21
Рівненська районна державна адміністрація	громада створюється	5	0	не проводились/ скасовані через карантин	1675/01-57/21 від 09.04.21
Сарненська районна рада	дорадча рада 29 осіб	1	0	--	01/34-170 від 22.03.21
Сарненська районна державна адміністрація	11	2	0	не проводились	01/2-09-09 від 19.03.21
Вараська територіальна громада	громада при виконавчому комітеті Вараської міської ради 22 особи			частина членів доєднувалася через сервіс ZOOM / не скасовувалися	60/0/14.3-05/271 від 26.03.21
Радивилівська територіальна громада	не створено через відсутність учасників ініціативної групи				02.01-20/642 від 28.01.2021
Малинська територіальна громада	громадська рада не створена				213/02-29/21 від 23.03.2021

Опитування членів громадських рад

Питання: Чи змінювався склад громадської ради протягом 2020 року? Як це вплинуло на роботу громадської ради?

Відповіді: відбувалися зміни у складі громадської ради при цьому наявність чи відсутність впливу на роботу ради залежав від того, чи була людина яка пішла активною.

Питання: Як часто відбуваються засідання громадської ради? Чи цього достатньо для ефективної роботи громадської ради? Чому?

Відповіді: здебільшого ради засідали щомісяця. Після впровадження карантинних обмежень – щокварталу і цього було недостатньо.

Питання: Що змінилося в роботі громадської ради у 2020 році? Які були позитивні та негативні моменти в роботі громадської ради?

Відповіді: COVID-19 вплинув на роботу громадських рад – ради переходили працювати в онлайн, телефонний режим. Людям старшого віку було складно працювати в такому форматі. За словами членів громадських рад: влада «заморозила» фінансування проєктів, адже коштів потребували заходи боротьби з наслідками COVID-19.

Питання: Які основні проблеми в роботі громадської ради були у 2020 році. Яким чином можна подолати ці проблеми?

Відповіді: проблеми участі старших людей у онлайн засіданнях, необхідність налагоджувати новий формат комунікацій з владою.

Питання: Чи вплинула ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори на роботу громадської ради у 2020 році? Яким саме чином?

Відповіді: місцеві вибори не вплинули на роботу громадських рад. Карантинні обмеження через COVID-19 призводили до необхідності вживати протиепідеміологічні заходи.

Питання: Окрім пандемії та місцевих виборів, які ще фактори вплинули на роботу громадської ради у 2020 році? Яким чином?

Відповіді: такі фактори відсутні.

Питання: Як вплинула реформа децентралізації на діяльність громадської ради?

Відповіді: серед позитивного впливу децентралізації було названо активізацію громадського руху та бажання участі у державних справах через громадські ради більшої кількості людей. З іншого боку, виникали проблеми у організації роботи громадських рад через створення територіальних громад.

Питання: Чи отримує громадська рада необхідну підтримку від органу влади, при якій вона створена? В чому саме виражається така підтримка? Чи дослухається орган влади до громадської ради, її членів? Якщо існують проблеми взаємодії між громадською радою та органом влади, при якому вона створена?

Відповіді: практично в усіх відповідях вказано, що влада дослухається до громадських рад, підтримує їх роботу, забезпечує приміщеннями, канцелярією тощо, на засіданнях громадських рад присутні голови відповідних органів влади.

Питання: Які зміни необхідні в роботі громадської ради? Як має змінитися робота громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів?

Відповіді: серед пропозицій, наданих опитаними членами громадських рад зазначена необхідність посилити вплив рад, зробивши їх рішення обов'язковими до виконання. Також вказано про необхідно залучати молодих, активних громадян до участі у громадських радах, зменшення бюрократії в роботі органів влади, розвивати онлайн формат роботи громадських рад.

Питання: Чи відмінялися засідання громадської ради у зв'язку з пандемією COVID-19 та проведенням місцевих виборів? Як часто таке відбувалося протягом 2020 року? Чи пропонувалися інші формати роботи (онлайн засідання)? Якщо онлайн засідань не відбувалося то чому?

Відповіді: за словами опитаних осіб, засідання громадських рад не відмінялися, вирішення питань здійснювалось в онлайн форматі.

Питання: Чи вистачає відкритості у роботі громадської ради? Чи необхідні додаткові заходи, наприклад, онлайн трансляції засідань для забезпечення відкритості роботи громадської ради?

Відповіді: опитані члени громадських рад вважають роботу цих рад достатньо прозорою. Деякі з опитаних позитивно відносяться до онлайн трансляції засідань, інші вважають цей формат складним для людей старшого віку.

Висновки

1. Питання щодо створення громадських ради були поставлені 11-ти місцевим органам влади та органам місцевого самоврядування. З чотирьох місцевих державних адміністрацій, для яких законодавством встановлено обов'язок створювати громадські ради, ради створено в трьох - при Рівненській обласній державній адміністрації, Дубненській районній державній адміністрації та Сарненській районній державній адміністрації.
2. Серед 7 органів місцевого самоврядування громадська рада була створена в Вараській територіальній громаді, при виконавчому комітеті Вараської міської ради. Радивилівська територіальна громада повідомила про неможливість створити громадську раду через відсутність членів ініціативної групи. При Сарненській районній раді створено інший дорадчий орган.
3. Як вбачається з поданої інформації - громадські ради не є достатньо розповсюджені для органів влади та місцевого самоврядування в Рівненській області. Варто використовувати цей інструмент участі громадян в державних справах адже він є найбільш процедурно відпрацьованим.
4. Про скасування засідань громадських рад через COVID-19 повідомили два органи влади. Засідання громадських рад проводились онлайн, що обмежувало певним чином можливості для людей старшого віку, тих, хто не має навичок користування сучасними засобами зв'язку. Подальше використання цього формату роботи потребує заходів, направлених на підтримку участі членів громадських рад в онлайн засіданнях через розвиток навичок користування онлайн платформами.
5. Здебільшого на сайтах відповідних органів публікуються протоколи засідань громадських рад там, де вони створені і працюють. Згідно інформації, що надана органами влади про створені ними громадські ради, вказані ради не проводять трансляції засідань, в тому числі через соціальну мережу Facebook. Для збільшення прозорості роботи громадських рад варто застосовувати онлайн трансляції засідань. Це також забезпечить умови для участі зацікавлених осіб у засіданнях без необхідності виїзжати до місця проведення.

РОЗДІЛ 5. Взаємодія ОГС з владою протягом 2020 року.

Опитування членів ОГС

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 і місцеві вибори вплинули на роботу організації?

Відповіді: місцеві вибори не вплинули на роботу організацій. Щодо впливу COVID-19 респонденти вказали на перехід в он лайн формат роботи для вирішення питань діяльності. В той же час, впровадження обмежувальних і протиепідеміологічних заходів, призвели до скасування публічних заходів, особистих відвідувань людей, проведення навчальних заходів тощо.

Питання: Які фактори, крім пандемії та місцевих виборів, впливали на роботу організації у 2020 році? Позитивним чи негативним був такий вплив? Чому?

Відповіді: головним негативним фактором, що впливав на роботу організації названо відсутність стабільного фінансування.

Питання: Як організація взаємодіє з владою: обласною, районною, міською? Сильні та слабкі сторони такої взаємодії. Досягнення та проблеми.

Відповіді: існує постійна взаємодія ОГС різних напрямів роботи. Організації, що співпрацюють з владою говорять про її підтримку.

Питання: Як часто Вам доводиться звертатися до органів місцевої чи регіональної влади, органів місцевого самоврядування? Якою є реакція влади на такі звернення? Яким є результат таких звернень? Чи задоволені Ви таким результатом? Що вважаєте необхідно змінити щоб результат був кращим?

Відповіді: організації говорять про позитивний досвід співпраці з владою та вирішення питань, з якими зверталися. Реакція влади їх задовольняє.

Питання: Яким чином ситуація з пандемією COVID-19 та місцеві вибори, а також інші виклики 2020 року вплинули на періодичність Ваших звернень до влади? Реакцію влади? Результативність звернень?

Відповіді: думки щодо впливу COVID-19 на взаємодію з владою розділилися: організації вказують як на відсутність змін щодо результативності, так і на негативний вплив COVID-19. Зазначають також про необхідність налагодити новий формат зв'язку через он лайн звернення, з використанням телефону, електронної пошти.

Питання: Які заходи необхідно вжити, щоб зменшити вплив COVID-19 та інших викликів на взаємодію влади та організації?

Відповіді: вказується на необхідність забезпечити відповідальне ставлення чиновників до виконання своїх обов'язків.

Опитування членів ОГС

Питання: Якими є формат та канали спілкування з владою? Яка їх ефективність? Чи змінилися формат та канали спілкування з владою у зв'язку із пандемією COVID-19, місцевими виборами або іншими викликами? Чи необхідно змінювати формат та канали спілкування з владою та яким чином?

Відповіді: організації вказують на існування різних форматів і каналів звернення до влади: особисто та за допомогою засобів зв'язку (телефон, електронна пошта). Більш ефективними є особисті зустрічі, однак в умовах карантинних обмежень слід більше застосовувати онлайн формат.

Питання: Чи відбувалися відмови влади у спілкуванні з організацією з посиланням на пандемією COVID-19, місцеві вибори? Як часто відбуваються такі відмови? Чи пропонувалися інші формати та канали спілкування (онлайн зв'язок)? Якщо онлайн спілкування не відбувалося то чому?

Відповіді: всі опитані організації вказували про відсутність відмов у спілкуванні, в тому числі у зв'язку з COVID-19. Влада надавала рекомендації щодо проведення нашої діяльності онлайн на час пандемії.

Питання: Основні проблеми у спілкуванні з владою? Яким чином можна змінити ситуацію? Чи здатна влада підтримувати постійний зв'язок, зворотній зв'язок?

Відповіді: вказується на відсутність проблем у спілкуванні з владою.

Висновки

1. За інформацією ОГС влада в регіоні цілком підтримує їх роботу, реагує на запити та готова до співпраці. В цілому організації задоволені взаємодією з владою та результатами звернень.
2. COVID-19 став найбільшою проблемою в роботі неурядових організацій, зупинив певні активності, зменшив ефективність комунікацій з владою через необхідність переформатовувати спілкування в більш офіційний формат електронних звернень, телефонних розмов тощо.
3. ОГС розуміють необхідність налаштовуватися на новий, дистанційний, формат взаємодії з владою, через електронні засоби спілкування. Саме тому важливим є постійне навчання новим навичкам роботи в онлайн форматі.
4. Зручним засобом особистого віддаленого спілкування з владою є ZOOM-зустрічі. Варто впроваджувати використання такого формату комунікацій.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Влада в Рівненській області досить оперативно і порівняно ефективно реагувала на події, пов'язані з COVID-19, інколи проявляючи обґрунтоване ковід-дисидентство, координуючись з місцевим бізнесом, підключаючи до комунікацій з населенням щодо обмежувальних заходів духовенство та проводячи засідання на відкритому повітрі. Така активність допомагала долати виклики, обумовлені особливістю області та вартують того, щоб передавати в якості позитивного досвіду їх в інші регіони та процедурно фіксувати у відповідних документах (протоколах реагування) як найкращі практики.
2. Рівненська область досить гарно виглядає у порівнянні з іншими регіонами в питаннях використання владою соціальних мереж. Зокрема, показник залучення населення до користування сторінками влади в соціальних мережах є вищим ніж в середньому по Україні – 2-7% (найчастіше цей показник – до 1%). Використання соціальних мереж посилює комунікаційні можливості влади, можливості впливати, доносити інформацію, отримувати моментальні відповіді на власні рішення. Варто розуміти те, що соціальні мережі – це новий, сучасний засіб масової інформації. Розвиток охоплення в соціальних мережах, залучення населення регіону до використання соціальних мереж, боротьбу за якість контенту, його цікавість населенню слід включати до основних напрямків роботи органу влади.
3. Ситуація з COVID-19, запровадження карантинних обмежень вплинули на проведення представниками влади особистих та виїзних прийомів. У відповідях влади на наші запити вказано, що в більшості випадків особисті прийоми були відмінені, запроваджені інші формати звернення і спілкування з владою, зокрема, засобами електронної пошти та телефоном (10 з 11 суб'єктів повідомили про зміни процедур особистого прийому через COVID-19). Як показують відповіді, отримані під час опитувань представників неурядового сектору і членів громадських рад – це зменшило ефективність комунікацій з владою. В той же час, опитувані особи не вважали, що влада використовує COVID-19 як привід не відповідати на запити. Тут варто рекомендувати застосування онлайн засобів проведення особистих прийомів, через платформи на кшталт ZOOM.
4. В цілому ситуація з COVID-19 мала негативний вплив на роботу громадських рад. Зокрема, скасовувалися засідання, затягувалося прийняття рішень, доводилося обговорювати питання в онлайн форматі, що часто є не зручним, особливо для людей старшого віку і тих членів громадських рад, які проживають в селах з поганою якістю інтернет-зв'язку. Однак, ситуація з карантинними має прискорювати застосування нових форматів роботи, адже в кінцевому випадку онлайн формати дозволять швидко приймати рішення не витрачаючи коштів на проїзд, оренду приміщень тощо.
5. Варто розуміти, що громадські ради є найбільш застосованим і процедурно налаштованим інструментом участі громадян у державних справах, що є обов'язковим для системи органів виконавчої влади та рекомендованим для органів місцевого самоврядування. В Рівненській області органи місцевого самоврядування, на жаль, не часто використовують цей інструмент. При місцевих органах виконавчої влади громадські ради створені.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

6. Члени громадських рад вказують про наявність підтримки їх діяльності з боку органів, при яких вони створені. Це ще раз говорить про лояльність місцевої влади до громадського сектору і гарні можливості співпраці. Варто розвивати цю взаємодію державного і неурядового секторів, створювати нові можливості включення представників неурядового сектору до вирішення проблем в області.
7. Не зважаючи на те, що громадські ради практично не здійснюють онлайн трансляції власних засідань, члени громадських рад вважають роботу рад достатньо відкритою. Вони говорять про наявність всіх рішень рад у відкритому доступі та можливості за запитом отримати інформацію, бути присутніми на засіданнях. В цьому випадку слід порадити проведення онлайн трансляцій засідань – це сприятиме відкритості громадських рад і є гарним способом залучити населення до активності без необхідності застосування додаткових бюрократичних механізмів.
8. Розглядаючи результати опитувань неурядових організацій з питань взаємодії з владою варто відмітити загальну тенденцію задоволеністю такою взаємодією. Так представники організацій в основному говорять про результативність звернень, активне реагування влади на запити. І цю тенденцію слід підтримувати, адже активні неурядові організації можуть надати владі гарну підтримку в критичних ситуаціях, коли влада не встигає зреагувати.

pm.net.ua

Аналітичний звіт підготовлено ГО «Простір можливостей» (pm.net.ua) в рамках проекту «Громадськість за демократизацію» за сприяння Європейського Союзу (<http://ec.europa.eu/europeaid/>), який реалізується Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій. Окремі думки, висловлені в аналітичному звіті, є особистою позицією авторів і жодним чином не відображають точку зору Європейського Союзу